

**DYREKTYWA 2007/60/WE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
Z DNIA 23 PAŹDZIERNIKA 2007 R. W SPRAWIE OCENY RYZYKA
POWODZIOWEGO I ZARZĄDZANIA NIM**

Zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. 2005 Nr 239 poz. 2019 z późn. zm.), dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej sporządzają studia ochrony przeciwpowodziowej, ustalające granice zasięgu wód powodziowych o określonym prawdopodobieństwie występowania dokonując podziału obszarów na:

- obszary wymagające ochrony przed zalaniem z uwagi na ich zagospodarowanie, wartość gospodarczą lub kulturową,
- obszary służące przepuszczeniu wód powodziowych, zwane obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią,
- obszary potencjalnego zagrożenia powodzią.

Wyżej wymienione obszary, zgodnie z art. 84 ustawy Prawo wodne, powinny być uwzględniane przy sporządzaniu planu zagospodarowania przestrzennego województwa, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego, a także decyzji o warunkach zabudowy.

Realizowane od 2001 roku studia ochrony przeciwpowodziowej, ze względu na brak wystarczających środków finansowych, nie pokrywają jeszcze obszaru całego kraju. Jednakże chciałbym podkreślić, że istniejące studia, przygotowane dla głównych rzek oraz rzek stwarzających największe zagrożenie są wykonane i powinny stanowić podstawę zagospodarowania przestrzennego na poziomie lokalnym i regionalnym. Niemniej jednak wyniki opracowywanych przez dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej studiów ochrony przeciwpowodziowej, w których określano te obszary, wg obecnego prawa, mogą być egzekwowane dopiero w przypadku wprowadzenia ich ustaleń do ww. planów zagospodarowania przestrzennego. Dowolność działania gmin w tym zakresie, prowadziła niejednokrotnie do nieuwzględniania wyników studiów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, gdyż ograniczało to zagospodarowanie atrakcyjnych terenów i lokalny rozwój, pomimo, że dotyczyło to obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi. Na podkreślenie zasługuje fakt, że wprowadzenie do ustawy Prawo wodne przepisów dotyczących opracowywania studiów ochrony przeciwpowodziowej zarówno w 2001 r., jak i rozszerzający zakres studiów zapis w nowelizacji ustawy Prawo wodne w 2005 r., nie było powiązane z zabezpieczeniem środków finansowych na ten cel. Przyjmowano zasadę, że można wpisać dodatkowe obowiązki dla instytucji zarządzających gospodarką wodną, jednakże nie powinno powodować to dodatkowych

kosztów dla budżetu państwa. W związku z powyższym studia wykonywane były na ograniczonym obszarze i w niepełnym zakresie. Ponadto plan ochrony przeciwpowodziowej dla obszaru kraju, o którym mowa w art. 79 ustawy Prawo wodne, także nie został opracowany, ponieważ niewykonano wszystkich studiów.

Natomiast, w związku z koniecznością przeprowadzenia transpozycji do polskiego systemu prawnego postanowień **Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim** (tzw. dyrektywa powodziowa) od 2008 roku w Krajowym Zarządzie Gospodarki Wodnej trwają prace nad kompleksową nowelizacją ustawy Prawo wodne i niektórych innych ustaw. Od początku stycznia 2010 r. projekt nowelizacji był przedmiotem prac Komisji Prawniczej Rządowego Centrum Legislacji. Projekt ustawy o zmianie ustawy Prawo wodne po uzgodnieniu i na wniosek Komisji Prawniczej RCL został przekazany do ponownego rozpatrzenia przez Komitet do Spraw Europejskich Rady Ministrów oraz Komitet Stały Rady Ministrów. **W dniu 8 czerwca projekt został zaakceptowany przez Komitet do Spraw Europejskich RM.** Niezwłocznie po akceptacji projektu przez Komitet Stały Rady Ministrów oraz Radę Ministrów zostanie on skierowany pod obrady Parlamentu.

Celem nadrzędnym dyrektywy jest ograniczanie strat powodziowych poprzez właściwe zagospodarowywanie terenów narażonych na zjawisko powodzi. Wdrożenie tej dyrektywy spowoduje opracowanie istotnych dokumentów planistycznych:

- **wstępnej oceny ryzyka powodziowego (opracowane do dnia 22 grudnia 2011 r.)**
 - wskazującej obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi jest prawdopodobne (tzw. „obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi”),
- **map zagrożenia powodziowego (opracowane do dnia 22 grudnia 2013 r.)** – określających obszary, które mogą być zalane w przypadku wystąpienia powodzi o określonych prawdopodobieństwach (niskim, średnim i wysokim), określone zostaną także głębokości wody oraz prędkości wody,
- **map ryzyka powodziowego (opracowane do dnia 22 grudnia 2013 r.)** – uwzględniających liczbę mieszkańców dotkniętych powodzią, zagrożenia dla infrastruktury, w tym w szczególności dla obiektów zagrażających środowisku jak np. oczyszczalnie ścieków oraz wszelkie inne informacje mające wpływ na szacowanie ryzyka,

- **planów zarządzania ryzykiem powodziowym (opracowane do dnia 22 grudnia 2015 r.)** obejmujących wszystkie aspekty zarządzania ryzykiem powodziowym – zapobieganie, ochronę i przygotowanie do wezbrania, w tym prognozowanie powodzi i systemy wczesnego ostrzegania; plany zarządzania ryzykiem powodziowym powinny również obejmować działania na rzecz zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego, skuteczniejszą retencję wód oraz kontrolowane zalewanie niektórych obszarów w przypadku wystąpienia powodzi.

Zakłada się, że mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego będą stanowiły podstawę dla racjonalnego planowania przestrzennego na obszarach narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, a tym samym dla zapobiegania powstawaniu szkód powodziowych. Granice obszarów zagrożonych powodzią, wyznaczone na powyższych mapach, mają być uwzględniane w planach zagospodarowania przestrzennego. Projekt ustawy przewiduje zmiany w zakresie planowania przestrzennego poprzez wprowadzenie obligatoryjnego terminu 18 miesięcy na uwzględnienie granic terenów zagrożonych powodzią koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, planach zagospodarowania przestrzennego województw, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ponadto, zgodnie z nowelizacją ustawy Prawo wodne, sporządzane będą plany zarządzania ryzykiem powodziowym, za opracowanie których odpowiedzialny będzie Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Plany powstaną m.in. w oparciu o sporządzone mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego. **Plany zarządzania ryzykiem powodziowym uwzględniać będą m.in. analizę kosztów i korzyści, zasięg powodzi i trasy przejścia wezbrań powodziowych, obszary o potencjalnych możliwościach retencyjnych, a także cele środowiskowe zawarte w Ramowej Dyrektywie Wodnej, zasady gospodarowania wodą i formy użytkowania gruntów, elementy planowania i zagospodarowania przestrzennego, ochronę przyrody, żeglugę i infrastrukturę portową, prognozowanie powodzi i systemy wczesnego ostrzegania oraz infrastrukturę krytyczną w rozumieniu ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590).** **Opracowywanie planów zarządzania ryzykiem powodziowym będzie skoordynowane z opracowywaniem planów gospodarowania wodami dla obszarów dorzeczy wymaganych Ramową Dyrektywą Wodną.**

Gospodarowanie wodami, w tym koordynacja ochrony przeciwpowodziowej, zgodnie z prawodawstwem Wspólnotowym, powinno odbywać się w układzie zlewniowym. W związku z powyższym główne dokumenty planistyczne, które zawierać mają elementy systemu zarządzania ryzykiem powodziowym nie powinny być opracowywane dla poszczególnych

województw, powiatów, czy gmin, muszą natomiast obejmować obszary zlewni, regionów wodnych lub, w odpowiednich przypadkach, obszarów całych dorzeczy przy uwzględnieniu odpowiedniej szczegółowości tych dokumentów na poszczególnych poziomach. Ustalenia z powyższych dokumentów planistycznych powinny być wykorzystywane przy opracowywaniu planów zarządzania kryzysowego na szczeblu samorządowym.

Ze względu na brak środków finansowych z budżetu państwa na zadania związane m.in. z transpozycją dyrektywy „powodziowej”, w resorcie środowiska podejmowane są działania mające na celu pozyskanie pozabudżetowych środków na ten cel.

W związku z powyższym, w ramach VII osi Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka zgłoszony do realizacji został temat pn.: **„Informatyczny system osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami”**. Wśród opracowanych w tym temacie komponentów znajdzie się pierwszy dokument planistyczny wymagany dyrektywą powodziową, czyli **wstępna ocena ryzyka powodziowego, a także Numeryczny Model Terenu – niezbędny do opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego**. Ponadto w ramach powyższego projektu ma zostać sporządzona wstępna ocena ryzyka powodziowego od strony morza i morskich wód wewnętrznych, do której wykonania został ustawowo zobligowany minister właściwy do spraw gospodarki morskiej.

Ponadto na pierwszym miejscu listy rezerwowej w tej samej osi priorytetowej znajduje się temat pn.: **„System informatyczno – informacyjny wspomagający zarządzanie ryzykiem powodziowym”** opiewający na kwotę 240 mln zł. Jeżeli uzyska on gwarancje finansowania, w ramach projektu wykonane zostaną **mapy ryzyka i mapy zagrożenia powodziowego, w tym także mapy zagrożenia i mapy ryzyka powodziowego od strony morza i morskich wód wewnętrznych**.

Obydwa projekty zostały zgłoszone przez konsorcja z udziałem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. Ponadto dla obydwu projektów zostały przygotowane i złożone do Władzy Wdrażającej Programy Europejskie umowy o dofinansowanie, których jednym z elementów jest sporządzone studium wykonalności projektu.